

Sygn. akt III CSK 197/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa W.K.
przeciwko J.K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adwokatowi B.C., prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w (...) i poleca Skarbowi Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w (...) aby wypłacił mu kwotę 3.600,- (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi W. K. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód W.K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 grudnia 2019 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 lutego 2019 r. oddalającego powództwo o zapłatę 450 000 zł przeciwko J.K..

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Skarżący dostrzegł zagadnienie prawne sprowadzające się do problemu dopuszczalności przyjmowania przez sąd II instancji za własne ustaleń sądu I instancji, gdy zarzut apelacji stanowi kwestionowanie ustaleń faktycznych będących podstawą wyroku.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.).

Wskazane zagadnienie nie spełnia powyższych wymagań. Przedstawiony problem nie ma charakteru spornego ani w orzecznictwie, ani w piśmiennictwie. Należy podkreślić, że w modelu apelacji pełnej obowiązującym w polskim prawie procesie cywilnego przyjęcie ustaleń sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy

za własne jest skutkiem przeanalizowania całego materiału sprawy, na który, wedle art. 382 k.p.c. składają się zarówno ustalenia poczynione przez sąd pierwszej instancji, jak i ustalenia własne sądu odwoławczego - o ile sąd ten przeprowadzał uzupełniające postępowanie dowodowe. Obowiązek orzekania z uwzględnieniem materiału dowodowego zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji nie jest równoznaczny z faktem bezkrytycznego przyjęcia wpływających z niego ustaleń przez sąd odwoławczy. Przeciwnie, sąd rozpoznający apelację ma obowiązek powtórnej oceny całości sprawy. Po dokonaniu takiej analizy sąd odwoławczy może podjąć decyzję o konieczności uzupełnienia materiału dowodowego bądź też podzielić zdanie sądu pierwszej instancji co do oceny materiału już zebranego. W tym drugim przypadku w tekście uzasadnienia używa się sformułowania o „przyjęciu ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji za własne” (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., II CSK 62/18, niepubl.). Sformułowanie to oznacza zatem w języku prawniczym, że Sąd drugiej instancji powtórnie oceniając całość materiału dowodowego zgromadzonego z sprawie, doszedł do wniosków zbieżnych z wnioskami poczynionymi już wcześniej przez sąd pierwszej instancji i używa się go w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.).

Skarżący podnosi, że oczywista zasadność skargi wynika z naruszenia art. 227 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodów z wnioskowanych źródeł osobowych.

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska skarżącego w tym zakresie. Z lektury uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika bowiem, że oddalone wnioski dowodowe powoda składane były na okoliczność przysługiwania powodowi prawa własności spornej nieruchomości. Prawo własności nieruchomości wynika natomiast co do zasady z ksiąg wieczystych oraz dokumentów stanowiących załączniki do nich, a domniemanie prawdziwości wpisu (art. 3 ust. 1 u.k.w.h.) nie może być obalone inaczej niż w odrębnym postępowaniu mającym na uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. W szczególności zaś nie można przeciwstawiać mu domniemań prawnych wynikających z posiadania (art. 4 u.k.w.h.), zaś wnioski dowodowe powodowe dotyczyły ustaleń faktycznych co do jego posiadania oraz ewentualnego charakteru tego posiadania. Bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy wiadomo zatem, że przeprowadzenie żądanych dowodów nie mogło mieć wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzekł zaś na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.